

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

FRUSTUNA FÖRSAMLING

BESLUTAD AV KYRKOFULLMÄKTIGE
8 NOVEMBER 2023

.....
Gunilla Karlsson
Kyrkofullmäktiges ordförande

.....
Anders Ekhem
Kyrkoherde

Innehållsförteckning

Församlingsbeskrivning	3
Omvärldsbeskrivning	4
En plats med många tillhörigheter och få mötesplatser.....	4
En växande kommun.....	5
Kultur	5
Barn och unga	5
Äldre.....	6
Ekumenik och religionsmöte.....	6
En plats mitt i världen	6
Gnestas befolkning.....	6
Barnkonsekvensanalys.....	7
Pastorala programmet	8
Församlingens Uppdrag och vision	8
Mission.....	9
Gudstjänst.....	10
Undervisning.....	12
Diakoni	14

Församlingsbeskrivning

Församlingens tre kyrkor, Frustuna, Torsåker och Kattnäs och dess socknar har alla sitt ursprung på 1100-talet. En tid då kristendomen fick alltmer fäste i vårt land. Två av kyrkorna, Frustuna och Torsåker, har också namn som kan anspela på fornnordisk religion. Förutom Tor kan namnet Frustuna vara bildat utifrån det fornnordiska gudanamnet Frej.

De tre kyrkorna ligger idag på grund av landhöjningen längre in i landet men när de grundlades låg de längs den tidens huvudled som var sjövägen upp till Mälaren. Idag ser man inte mycket av denna led men Frösjön som ligger vid Frustuna kyrka är en del av den gamla sjövägen.

I Frustuna kyrka firas församlingens huvudgudstjänst som högmässa varje sön- och kyrklig helgdag, förutom att Julottan, högmässan på Annandag Påsk och eventuellt någon mer gudstjänst under året firas i Torsåkers kyrka som huvudgudstjänst. De flesta kyrkliga handlingarna sker i Frustuna kyrka, men när så önskas finns också möjlighet i Torsåkers och Kattnäs kyrka. Det är möjligt även under vintertid även om kyrkorna inte värms upp för enskilda händelser.

I Kattnäs kyrka firas inga huvudgudstjänster däremot Gökotta på Kristi Himmelfärd samt andakter på midsommar och Allhelgonahelgen.

Förutom församlingens tre kyrkor, Frustuna, Torsåker och Kattnäs, med omkringliggande kyrkogårdar, finns ytterligare platser för församlingens liv och verksamhet. I Prästgården som ligger vid Frustuna kyrka finns medarbetare på kansli och kyrkogård samt lokaler för öppna verksamheter, grupper och kyrkkaffe med mera. Inne i tätorten ligger Tingshuset, där övriga medarbetare har tjänsterum, och en stor del av verksamheten för barn och unga bedrivs. Vid Torsåkers kyrka ligger ett mindre församlingshem för möten, caféer och kyrkkaffe. Kyrkorådet har tagit ett inriktningsbeslut att se på möjligheten att avyttra Tingshuset och bygga nya församlings- och arbetslokaler vid Frustuna kyrka och prästgård. Genom projektet "Frustuna kyrkby", är församlingens vision att koncentrera liv, arbete och verksamhet kring Frustuna kyrka.

Omvärldsbeskrivning

En plats med många tillhörigheter och få mötesplatser

Det som idag är Frustuna församlingen formades en gång utifrån den tidens sjövägar. Idag är det andra former av kommunikationer i och genom församlingen. Gnesta samhälle växte fram kring 1860-talet i och med att Västra stambanan byggdes. Vid Frösjön byggdes en station och många rallare valde att bosätta sig på Gnestahöjden, där flera hus från denna tid fortfarande står kvar. Idag är det en ständig ström av tåg som i hög hastighet passerar igenom tätorten. Regionaltåget mellan Stockholm och Hallsberg stannar i Gnesta och som del av Stockholms lokaltrafik utgör Gnesta slutstation för pendeltåget. Väg 57 mellan Järna och Katrineholm, även kallad Stambanevägen, passerar strax utanför samhället, väg 224 till Nyköping och väg 223 till Mariefred gör Gnesta till en liten knutpunkt. Genom kommunen går också Sörmlandsleden på vilken många vandrar, tältar och upplever natur och bygd.

Frustuna församling är en av två församlingar i Gnesta kommun. Frustuna omfattar den egentliga tätorten där merparten av kommuninvånarna bor, medan Daga församling som är större till ytan består av landsbygd med mindre samhällen och byar. I tidigare slogans för kommunen uttrycks det att kommunen är den lilla orten med det stora utbudet. Detta utbud täcker de grundläggande och dagliga behoven för invånarna och utgörs av den kommunala och kommersiella servicen som finns i tätorten. Det finns vårdcentraler i kommunen, medan det närmaste sjukhuset i regionen finns i Nyköping. Det innebär långa resor och kräver engagemang och tid för både patienter och anhöriga. Tillsammans med en relativt hög sjukskrivning i kommunen, är sjukvårdens tillgänglighet en angelägen fråga.

Gnesta är en plats med egen identitet samtidigt som det är en plats med många skilda tillhörigheter, bakgrund, utbildningsnivå och intressen., Det är på en och samma gång den sörmländska tätorten där människor bott i generationer och har sina liv, samtidigt som det med sin närhet till Stockholm är del av storstadsregionen. Många boende i församlingen är utflyttade från Stockholm och många pendlar inte bara till Stockholm utan också till någon av de andra intilliggande orterna, som Södertälje, Katrineholm eller Nyköping. Under helger och inte minst under sommarmånaderna ökar befolkningen markant då många från de närliggande storstäderna och övriga delar av landet har fritidshus och sommarboende i kommunen. När någon säger "staden" måste det alltid preciseras. Det kan handla om Gnesta, men likaväl vara Stockholm, Nyköping eller Södertälje som menas.

Bland de människor som vistas och bor i församlingen finns det därför många skilda grupperingar och tillhörigheter. Det finns ingen gemensam identitet eller mötesplats som är självklar för de flesta. Det som förenar är den sörmländska naturen, även om relationen till den kan se väldigt olika ut. Allt från jakt och fiske, jordbruk genom generationer till att vara ett sommarboende och leva alternativt och hållbart utifrån ett starkt miljöengagemang. Den mentala resten av de gamla herrgårdarna och godsens tillsammans med det gamla statarsamhället kan också anas i människors identitet och förståelse av sitt eget och andras liv. Vilket inte minst genom generationerna kan påverka människors relation till kyrkan än idag. Gnesta är sålunda ett förhållandevis segregerat samhälle med grupper av människor som inte har mycket mer gemensamt än platsen de bor och vistas på och dess vackra natur. Samtidigt finns det ingen större grupp människor från andra kulturer, länder och religioner.

En växande kommun

Tack vare sitt förhållandevis centrala läge och de goda pendlingsmöjligheterna kommer antalet boende i församlingen att växa. För att möta efterfrågan på nya bostäder, service, VA och infrastruktur planerar kommunen för nya bostadsområden och förtätningsprojekt som skapar möjlighet till bostadsbyggande. Det finns dock en del problem med tillgången på vatten i kommunen vilket har försenat utbyggnaden. Tätortens bebyggelse, med bostäder, skola och annan service, planeras av kommunen att växa inte minst längs Frösjön norrut och med tiden kommer Frustuna kyrka hamna allt mer "mitt i byn".

De största arbetsgivarna är kommun och region. Det finns ingen större dominerande industri men en stor mängd småföretagare av vilka många gynnas av det geografiska läget med närmare 40% av landets befolkning inom ett par timmars resa.

Kultur

Gnesta har ett rikt kulturliv i förhållande till sin storlek och det utbud som finns drivs framför allt av kulturföreningar och eldsjälar i och utanför tätorten. De bidrar till flertalet kulturella mötesplatser, såväl i centrala Gnesta som på landsbygden, som till exempel två livemusikscener med servering, en salong för scenkonst, ett konstcentrum, en keramikverkstad med kursverksamhet samt ett studieförbund. Under sommarhalvåret ökar utbudet markant. Det finns en kulturskola och ett bibliotek som även fungerar som utställningslokal.

Barn och unga

I Gnesta finns två kommunala grundskolor och ett fristående alternativ, Gnesta Waldorfskola, F-9. För de yngre barnen finns många förskolor och pedagogisk omsorg att välja bland. Ett flertal ungdomar är hemmasittare.

Undersökningar visar att unga i Gnesta kommun använder narkotika och alkohol i större utsträckning och mår lite sämre psykiskt än regionsnittet. Det kan även utläsas att flickor generellt mår sämre än pojkar.

Även barn och ungdomar är på skilda sätt påverkade av att leva i en pendlingskommun. Många föräldrar är bortresta under dagarna och kommer hem sent på kvällarna. Flera av de barn som går i högstadiet pendlar till Gnesta från skilda delar av kommunen. Det finns ingen gymnasieskola i kommunen så när eleverna ska vidare till gymnasiet måste alla börja pendla. De flesta till Nyköping, Stockholm och Södertälje.

Det finns en rad aktiva idrottsföreningar, hockey, fotboll med mera. Men för de ungdomar som inte är med i dessa sammanhang finns sämre möjligheter till aktiviteter.

Äldre

I församlingen finns ett Vård- och omsorgsboende, ett korttidsboende samt ett demensboende. För seniorer i församlingen finns ett rikt aktivitetsliv. PRO och SPF Seniorerna Gnestabygden driver sina verksamheter i Powerhuset, därifrån drivs även projektet Aldrig ensam i Gnesta tillsammans med Socialförvaltningen. Träffpunkten är en annan social mötesplats för seniorer där det serveras lunch varje dag och aktiviteterna leds av frivilliga.

Ekumenik och religionsmöte

Förutom Frustuna och Daga församling finns i kommunen också Ådalskyrkan, tidigare tillhörande Missions- och Baptistsamfundet. Idag är kyrkan ett samarbete med Missionskyrkan i Mölnbo, Eumenia och Pingstkyrkan under namnet En tro på landet.

I församlingen finns Jehova Vittnes Rikets sal samt en större grupp tillhörande Antroposoferna. Förutom dessa finns det inte några större grupper eller gemenskaper av människor med annan trostillhörighet. De som finns finner främst sin gemenskap och religiösa sammanhang i närliggande orter.

En plats mitt i världen

Denna plats är del i en värld som påverkar livet i Gnesta minst lika mycket som det lokala livet. Klimatkrisen, krig i Europa och att demokratiska rättigheter och skyldigheter som hotas runt om i världen och också kan anas i vårt eget land. Den ekonomiska utsattheten som berör många och inte minst de som redan lever på marginalerna, ett alltmer uppdelat och splittrat samhälle där gängvåldet visar sig som dess yttersta konsekvens. Ett samhälle där människor blivit mer konsumenter och kunder än medborgare.

Gnestas befolkning

I kommunen bor ca 11 600 människor, varav ca 70% bor i tätorten. Andelen som tillhör Frustuna församling är ca 4 500, vilket utgör strax över 50%. Gnesta kommun är en växande kommun och andelen tillhöriga i absoluta tal har därför legat förhållandevis konstant de senaste åren samtidigt som den procentuella andelen minskar årligen. Denna utveckling är också rimlig att se de kommande åren.

I stort sett överensstämmer demografin i Gnesta med snittet i både länet och landet. Med en andel över 85% av befolkningen som är födda i Sverige är dock kommunen en i detta sammanhang en förhållandevis homogen kultur utan några större grupper av nya svenskar. Detta blir också synligt i avsaknaden större religiösa grupper från andra länder.

Barnkonsekvensanalys

Denna omvärldsbeskrivning utgör tillsammans med möten och samtal med barn och ungdomar underlag för församlingens Barnkonsekvensanalys, som i sin tur ligger till grund för det Pastorala programmets Inriktningsmål, Fokusområden och Handlingsplan samt prioritering av tjänsters innehåll och planerna på nybyggnation vid Frustuna kyrka.

Pastorala programmet

Frustuna församlings grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Dessa fyra dimensioner av den grundläggande uppgiften är i första hand inte skilda verksamhetsområden, utan finns med i och genom alla verksamheter. Allt vad församlingen är och gör är Guds mission i bön, samtal och tjänst. Samtidigt blir de olika delarna i uppgiften synliga i församlingen på skilda sätt och ger struktur för församlingens verksamhetsplaner.

Församlingsinstruktionens inriktningsmål för var och en av de fyra delarna är kvalitativa mål för att säkerställa att fokusområden och verksamheter, samt mål- och ansvarsbeskrivningar, budget och prioriteringar, sker i överensstämmelse med församlingens uppdrag. (Se församlingens Årsklocka samt de årligen beslutade Verksamhetsplanerna).

Församlingens Uppdrag och vision

Frustuna församling, som del av den världsvida kyrkan, har Kristi uppdrag att dela och gestalta berättelsen om Jesus Kristus.

Genom gudstjänster, arbete och verksamheter, på skilda platser, i mötet och med ord, skapande, musik, kunskap och närvaro mitt i livet, ge rymd och plats för mötet mellan Gud och människa, människa och människa samt människa och skapelse, och bidra till ett samhälle och en värld som växer i öppenhet, tillit och respekt.

Mission

Centrum och utgångspunkt är Guds sändning. Guds mission sker genom hela skapelsen och dess mänsklighet. Församlingen är del i Guds mission att upprätta, befria, försona och välsigna människa och skapelse. Kyrkan är sänd med upprättelsens uppdrag för världens skull, inte för kyrkans skull. Joh 3:16.

Missionsuppgiften blir konkret genom att vara en kyrka med tydliga konturer, ha stor öppenhet och tillgänglighet med många skilda mötesplatser, leva kyrka i nära samverkan med bygd och samhälle och arbeta för en hållbar värld för både människor och skapelse samt en väl fungerande kommunikation.

Inriktningsmålen för församlings Missionsuppdrag är inspirerade av Andreas Holmbergs bok "Gud såg att det var gott. Att vara människa och kyrka i klimatnödens tid". Bokens ärende är nödvändighet av Omvändelse, att ändra sitt sätt att tänka. Utifrån sju nycklar beskrivs vad som behövs för denna omvändelse.

Frustuna församling har kommit långt i ett aktivt miljöarbete som del i församlingens grundläggande uppdrag. Därför väljer församlingen att använda dessa sju nycklar som ett förhållningssätt för hela församlingens uppdrag att vara kyrka.

1. Ta skuld, vrede och sorg på allvar.
Frustuna församling vill i alla sammanhang vara en plats där det komplexa, utsatta och sårbara livet har ett rum och en plats, för att omslutas av Guds nåd, försoningens hemlighet och upprättelsens nya möjligheter.
2. Väck förundran och fascination.
Frustuna församling vill i alla sammanhang visa på skapelsens, livets och varje människas relation till Gud.
3. Odlas tacksamhet och förnöjsamhet.
Frustuna församling vill i alla sammanhang visa på Guds nåd och livet som oupphörligen förnyas.
4. Återupptäcka och återerövra VI.
Frustuna församling vill i alla sammanhang visa på att allt i skapelsen hör samman, ingen eller ingenting finns för sig själv och allt levande är del av Guds gemenskap.
5. Älska på
Frustuna församling vill i alla sammanhang visa på Guds kärlek som bär denna värld och kärleken både är en gåva och ett ansvar.
6. Måla nya bilder av det nya livet
Frustuna församling vill i alla sammanhang visa på det hopp som bor i Gud och den väg som genom Jesus Kristus går genom död till liv.
7. Vila
Frustuna församling vill i alla sammanhang vara en plats för vila och rekreation

Gudstjänst

Gudstjänsten är del av skapelsens lovsång som aldrig tystnar. Gudstjänsten firar, upprättar och välsignar livet. I gudstjänsten fördjupas kyrkans gemenskap, för där "får tron näring genom förkunnelsen av evangeliet, firandet av den heliga måltiden och gemenskapen i bön och lovsång". (KO kap 17)

Frustuna kyrka är församlingens hjärta, nav och centrum. I Frustuna kyrka firas högmässa som huvudgudstjänst enligt Kyrkohandboken Svenska kyrkan 2017, varje sön- och kyrklig helgdag, förutom vid några enstaka helgdagar då huvudgudstjänsten firas i Torsåkers kyrka. Gudstjänsten ska bäras av en varm och tillgänglig liturgi som ger möjlighet till delaktighet, fördjupning och upplevelse av skönhet. Predikan är mötet mellan Ordet och människa, och ska vara meningsfull och autentisk för varje människa som bär livets erfarenheter. Musiken ska finnas i en bredd med traditionell kyrkomusik tillsammans med ord och toner från nutid. Den bön som bor i varje människas hjärta ska få sin näring och rymd i gudstjänstens gemensamma bön och musik.

Relation och delaktighet är avgörande för en levande gudstjänst och därför finns det många kyrk- och gudstjänstvärdar i skilda åldrar, kyrkkaffe i någon form varje söndag samt att den regelbundna ordningen ger möjlighet till delaktighet.

Vid princip varje mässa förekommer körmusik, solister och instrumentalister i skilda former. Under terminerna firas högmässan en gång i månaden med ett särskilt fokus på barnens och familjernas plats i gudstjänsten. Därtill har också konfirmander och ledarskola sin plats i gudstjänstlivet och deltar vid flera olika tillfällen.

Varje vecka under terminerna firas veckomässa i Frustuna kyrka. När möjligheterna ges kommer också en kvällsmässa firas någon dag i veckan.,

Församlingens musikgudstjänster är en varierad, vital och viktig del av gudstjänstlivet och betraktas inte som konserter. Ett antal lördagar varje termin firas Helgsmål med lördagsmusik och under sommaren fylls kyrkorna med sommarmusik, och vid kyrkliga högtider ökar också antalet musikgudstjänster.

Frustuna kyrka ska vara ett tillgängligt och öppet rum för bön och stillhet. Kyrkan är öppen varje dag med ljus tända på altare och i ljusbärare. Regelbunden middagsbön sker under terminerna varje vecka.

Huvudgudstjänst firas inte på Kristi Himmelfärdsdag och Annandag Pingst då det sammanlyses till Strängnäs Domkyrkoförsamling med Aspö.

På den 14:e söndagen efter Trefaldighet, ekumenikens söndag, firas årligen en ekumenisk gudstjänst i Blackstas gamla kapell, Tabor, tillsammans med Ådalskyrkan och Daga församling. Gudstjänsten är inte huvudgudstjänst i Frustuna församling. De tre församlingarna har också ett gemensamt engagemang vid Gnestadagen i början på varje sommar.

Vid behov kan annat språk än svenska, om det är möjligt, användas i gudstjänst och vid kyrkliga handlingar

Inriktningsmål:

- att värna kyrkorummen som tillgängliga och öppna platser, där det räcker att vara människa
- att gudstjänsten bärs av Ordet och sakramenten, där bönen är ett av kyrkans främsta kännetecken och att mässa alltid firas som huvudgudstjänst
- att förkunnelsen är aktuell, angelägen, modig och autentisk
- att gudstjänsten pekar på och relaterar till den Gud som möter oss innanför och bortom orden, musiken och rörelsen.
- att gudstjänsten möter människors behov av ritens och bärs av ritens inneboende kraft att tolka och härbärgera livet.
- att gudstjänsten ska vara fylld av många språk – det talade, tystnadens, musikens, bildernas, rummets, rörelsens och kroppens språk.
- att gudstjänsten vilar i regelbundenheten och gläds i igenkännandet.
- att musiken alltid är en del av gudstjänstlivet och med sin variation och mångfald skapar mötesplatser
- att i själavård och vid de kyrkliga handlingarna ge livstolkning, stöd och hopp.

Församlingen har en tillsatt organisttjänst.

Undervisning

Undervisningen är den kristna trons livsnödvändiga samtal och delande. Mänsklig erfarenhet av tro och liv bärs genom bibelns texter och kyrkans tradition. All teologi som format och idag formar kyrkan har sin grund i människors erfarenheter. Gud talar genom det mänskliga och i undervisningen delas människors erfarenheter över tid och rum i ett ständigt pågående samtal. Grunden för all undervisning är därför att upptäcka hur den egna livsberättelsens erfarenheter har en djup samhörighet med bibelns och trons erfarenheter genom historien.

All undervisning är del av dopundervisningen i uppdraget "döp och lär". Matt 28

Varje människa av Gud skapad bär på Gudserfarenheter. Samtalet och delandets undervisning kan bidra med orden, berättelserna och trons erfarenheter genom bibeln och historien som ger människor möjlighet att lära känna den Gud och den tro som redan bor i dem. Församlingen ska ge rum och rymd för fördjupning och växt för människor i skilda åldrar. Med respekt och integritet för varje människas erfarenhet och livstolkning ska församlingen vara frimodig och relevant grundad i "vi har något viktigt att berätta".

Barn i alla åldrar deltar i församlingens undervisande grupper från de allra minsta, för barn i skolålder till konfirmationsläsning och ledarskola. Församlingen har ett nära samarbete med skolor och förskolor. Skolbarnen inbjuds till kyrkvisningar och vandringar vid påsk-, jul- och allhelgonahelgerna. Även församlingens körer ses som del i undervisningen.

Konfirmandundervisningen följer Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbetet i Strängnäs stift och utgår från Undervisningens pastorala program och Inriktningsmål, samt verksamhetsplanernas Fokusområden. Varje år inbjuds till två alternativ; "Lägerkonfa" samt "Hemmakonfa". Den senare riktar sig till ungdomar som inte vill åka bort samt är i behov av mindre grupp, där det finns rum och resurser att möta ungdomar med särskilda behov. Handlingsplan för konfirmandarbetet kommer revideras utifrån antagen FIN.

Församlingen vill utveckla undervisningen för vuxna genom bibel- och samtalsgrupper, föreläsningar, samtal där möten sker med samhälle och värld och en fördjupad kunskap och medvetenhet om en hållbar skapelse.

Inriktningsmål

- att ge rum för människors erfarenheter och frågor i ett livslångt växande och lärande.
- att den kristna livstolkningen genom bibelns och kyrkans berättelser ska relateras till varje människas egen livsberättelse. Igenkänning, handlar om "mitt liv".
- att människors erfarenheter, kunskaper och upplevelser fördjupas och utvecklas för alla åldrar.
- att undervisningen är erfarenhetsbaserad och använder många språk och uttrycksmedel.
- att undervisningen ska tas på allvar, vara relevant och med frimodigheten att "vi har något att berätta"

I församlingen finns en pedagogtjänst som idag innehas av en pedagog som inte är församlingspedagog.

Diakoni

Ingenting i Guds skapelse finns till bara för sig själv. Hela skapelsen och dess mänsklighet är del i Guds mission att stå till tjänst. Likväl som stranden står till tjänst för havet, trädet och dess grenar för löven är varje människa kallad till tjänst. Inget levande skulle kunna leva och överleva om inte någon eller något stod till tjänst. Kyrkans diakonala uppdrag är därför djupt kopplat till livet och dess grundläggande förutsättning att överleva. Kyrkan som är en del i Guds mission sänds till tjänst för skapelsen och hela dess mänsklighet.

Guds sändning kallar församlingen till tjänst för människor och skapelsen. Alla har del i den diakonala uppgiften, som vilar på ett grundläggande förhållningssätt av solidaritet och barmhärtighet. Det betyder att ge TID för mötet, skapa RELATION och SE de behov som finns.

Frustuna församling är kallad till tjänsten att vara kyrka med livet i Gnesta

Inriktningsmål

- att diakonin präglas av uthållighet och närvaro.
- att alltid utgå från varje människas värdighet och skapelsens värde.
- att med mod och kunskap delta och ta ställning i det offentliga samtalet kring människors och skapelsens livsvillkor.
- att utgå från att varje människa vill vara ansvarig och delaktig i skapandet av goda förutsättningar för sitt eget liv.
- att möta hela människans behov med fantasi, mod och tro på förändringens möjligheter.
- att insikten om att behoven är oändliga och resurserna ändliga tvingar församlingen till ständigt fördjupad reflektion för att göra de rätta prioriteringarna
- utveckla församlingen som en öppen och tillgänglig mötesplats och gemenskap.
- utveckla församlingens internationella diakonala arbete

Församlingen har en tillsatt diakontjänst.

Svenska kyrkan

FRUSTUNA FÖRSAMLING